

Валери ***СТАНКОВ***

ПИСМО ОТ БОГА

В началото на стъпалата,
където никой не мете,
видях писмо със стара дата,
а подписът - не се чете.
Навярно е летяло ери? -
към своя получател скъп.
Отворих го: - Здравей, Валери!
И ти ли ми обърна гръб?
Ами сега? Какво да кажа?
Писмото, явно, е за мен? -
и аз се взирах на етажа
през почерка му разкривен.
И страшно исках да отгатна
кой в редовете се е скрил? -
жена ли подир обич кратка
от моя прелестен април,
или приятел, който просто
е пробвал новичък молив?…
А може би самият Господ
днес ми напомни, че съм жив.

ПОСЛЕДНАТА МИ УТРИННА МОЛИТВА

Мълвих за теб тропари - луд монах.
Премих тонажи безсловесен пясък.
В божествени безмълвия ти пях.
И шепота си изпилих до крясък.
Език прехапал, болките редих
на вързуници в бялата си книга.
Нима за теб останах само стих?
Какво пък, мила, и това ми стига.
Чети ме - аз не съм Еклисиаст.
Не съм дори от ранга на Матея.
В мен не пламти Мойсеевият храст,
но Бог ми се яви - за теб живея.
Аз не зова пресветли старини.
Изпи небето моите зеници.
Но колкото Иисус даде ми дни,
за теб да са - последните ми птици.
Бях мисъл в осквернени небеса.
И само подир миг към теб ще литна.
А песните, които пях, навярно са
последната ми утринна молитва.

ТИХА ПЕСЕН

Тъй както бебето попива
на мама ласкавите думи
и кончето развява грива
напролет в маминте друми,
тъй както в мокрите дъбрави
се люшва младата тревица
и славей Господ Бога слави
с признателната си душица,
тъй както вятърът в усое
разлистя черните дървета,
така и ти, момиче мое,
нахлу в душата на поета.
Ти стори нощите му чисти,
горчилките му ти отнесе.
Душицата му ти прелисти
и пак го възвиси за песен.
От теб той не поиска много,
той всъщност си поиска всичко –
с венчални пръстени пред Бога
да се представи с тебе лично.
Бъди добра. И милостива.
Чуй неговите два-три стиха,
тъй както бебето попива
на мама песничката тиха.

НЧ "Възраждане 1928", с. Искрец. Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, главен редактор. Отговорни редактори: Сн. Костадинова, Б. Балкански.
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg**.
Ползвани сайтове: https://literaturensviat.com/

ISSN 2738-7798

ИСКРИ

Йскри в Йскрец словесното огниво. И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Брой 52, юни-юли, 2023 г.

СВЕТИТЕ СЕДМОЧИСЛЕНИЦИ

Ранната българска история от 9-ти и 10-ти век тепърва ще бъде преразглеждана от истинските изследователи на древните времена. За нас е важно да знаем, че политическите идеологии често са налагали използването на много исторически неверни понятия и термини, създавали са и са използвали цели погрешни концепции и възгледи, които години наред са доразвивани в историческите монографии. Днес се намираме в преломен времеви момент, който навярно ще подложи на преразглеждане и анализ основни периоди от нашата богата и уникална история. В този процес ние не трябва да допускаме в никакъв случай отново геополитическите и икономически актуалните тенденции да хвърлят една или друга идеологическа окраска на нашата история и големия културен разцвет, наблюдаван през три периода: 9-10, 13-14 в., както и през възраждането на третото българско царство.

Ние ще направим голяма грешка, ако тълкуваме и преосмисляме историческите събития и обстоятелства от гледището на нашето време, а не се опитваме да вникнем в мислите, разума и вълненията на нашите предци и сложния исторически контекст…

Днес все още се намират български историци, които в своите изследвания да правят именно това: вниквайки дълбоко в историческата действителност и душевността на владетели, просвещенци и народ, да търсят и откриват неведомия Божи промисъл, който нареди българския народ всред древните културни народи, направи го приемник на най-ранните християнски традиции, утвърди в страната ни божествената дидархия (единство от държавна и църковна власт) и приравни царете ни с императорите, а на патриарсите ни даде автокефалия и пълна самостойна власт още в далечната 879 г.

Българската държава от времето на св. цар Борис-Михаил Покръстител е интересен феномен, който историческата наука тепърва ще изследва. Според Павел Павлов (СУ) в нея се откриват елементи на империя и имперска власт още в зората на нейното създаване. Хоризонтът на тези размисли се обуславя от желанието на царя заедно с политическата законна власт много бързо да се извоюва и църковна независимост. Противоположно на някои съществуващи възгледи, царят-покръстител търси съгласието за този акт и на Изток, и на Запад, не за да стане поданик, а за да получи политическа и най-вече – църковна независимост. Получава я от Цариград и неговия предстоятел, св. патриарх Фотий, а кръстник на българския цар е самият Византийски император Михаил III, чието християнско име новият владетел приема. Десет години по-късно, при св. Цар Петър ние вече имаме автокефална патриаршия с пръв патриарх Дамян.

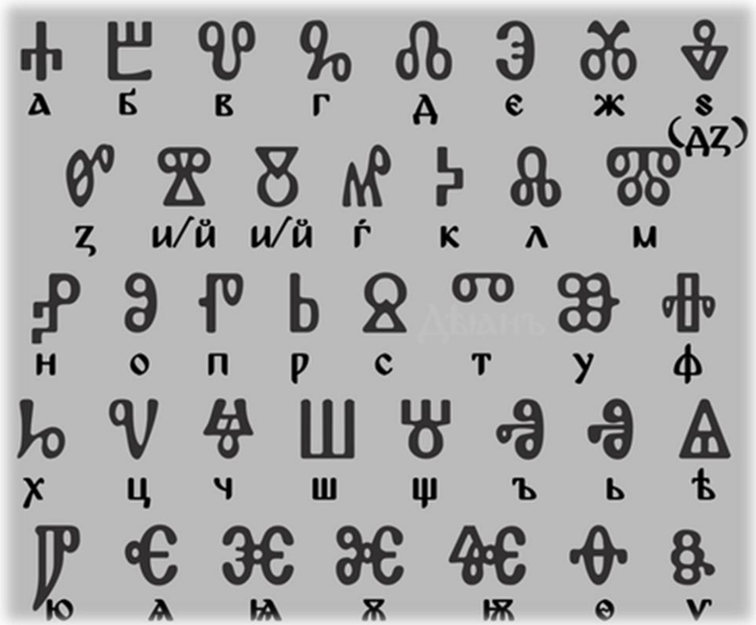
Всред земите на славяните, ние българите, със своята държава и църква сме пряк и най-ранен наследник и правоприемник на Цариградската Патриаршия като самостойна църква, но с нова българска езикова традиция.

Точно тук светите седмочисленици изиграват своето решаващо и вселенско дело, което може да се нарече по достойнство – равноапостолно. Светите братя Методий и Кирил, както и техните свети ученици Климент и Наум, Сава, Горазд и Ангеларий образуват т. нар. от нашата църква св. Седмочисленици.

През времето на трима царе: св. цар Борис-Михаил, цар Симеон и св. цар Петър, с тяхната лична опека и пълно държавно съдействие, светите братя и техните ученици извършват нечувано просветно дело, съпроводено с узаконяването на нова азбука – четвърта в света и трета в Европа. Те организират невиждани до този исторически момент книжовни школи, с чиито книги се просвещава и огramотява цялото славянство. Последователно в Плиска, Преслав, Охрид и Търново се наблюдават два книжовни златни века, първият от които (9-10 в.) предхожда с векове Западния ренесанс. Според Емил Спасов (ВТУ) именно тогава се заражда и се основава българска християнска църковна традиция, която обединява манастира и института в едно и го дооформя в сферата на силна християнска дидархична власт. Неслучайно местата на тези школи не са из пустинните монашески обиталища, макар че най-просветените люде и в началото, пък и по-късно, през 14 в., често са исихасти-анахорети; но те са организирани именно в нашите столици, за да положат основите на по-късно създадените висши учебни заведения, които се явяват техни правоприемници, наследници на древно-българските апостолски катедри на знанието и на духа

Моделът: една държава – няколко самостойни духовни центъра, отначало консолидирани в България, говори за **имперска структура на управление.**

Ако ние самите днес не можем да осъзнаем и обясним, че в България на царете Борис, Симеон, Петър и Самуил и по-късно – при Асеневци,

съществуват едновременно Дръстър, Охрид и Търново, като самостоятелни български духовни центрове с отявлени архипастири, често светци, описали това в своите творения, то няма как да искаме от съседните нам народи (макар и с еднакъв произход) да го разберат и приемат.

Св. Методий (след 873) е вторият български архиепископ. Това вече е ясен исторически факт, който не може да бъде премълчаван, пък и няма защо да го правим. Неговата архиепископия е в Панония на престола на св. Андроник, в гр. Сирниум, и е призната от Римския папа. А Сирниум и Панония се намират в границите на държавата на св. цар Борис.

Св. Кирил е автор на глаголицата, първата българска азбука, прочут философ и защитник на православната вяра.

Продължава на стр. 8

ТРЕТИ МАРТ – ЕМОЦИОНАЛНА И НЕЗАЛИЧИМА СТРАНИЦА ОТ БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ

От бр. 51

В нея Пиърс описва свирепствата спрямо въстаналите българи и за ужасяващата трагедия, сполетяла България през април-юни 1876 година. С това архимандрит Методий Кусев полага политико-дипломатическите основи за свикването на Цариградската посланическа конференция на Великите сили през декември, същата година.

С поглед леко настрани от епицентъра на моите разсъждения, ще цитирам едни много важни думи на Методий Кусев. Те са свързани със Сръбската политика, която след 1860 г. прави завой в геополитическите си амбиции и вместо в австроунгарските земи, започва да вижда потенциална възможност за разширяване на младата си държава на юг в Пелагонийското поле. Сърбия, чиято интелигенция и преса, до този момент най-гръмко обявява Македония и населението ѝ за български, започва да говори, че там живеят предимно сърби и обявява цяло Вардарско с Битоля, Охрид и Скопие за сръбска територия. Затова през 1890 г. Методи Кусев, бидейки сам родом от Прилеп, защитава българската кауза в директен диспут със сръбския посланик Джордже Симич в Петербург по повод на издадена в пресата карта на славянските народности. „*Казах, че истината не може да се скрие. Аз съм българин. Ние македонците сме българи. Аз не съм упълномощен от страна на македонските българи да ги представлявам тук. Но аз знам тяхното мнение. Прочее, от името на това мнение, казвам: да издаде Обществото нова карта на народностите. Нека на тая нова карта да се тури върху Македония боята, която означава сръбска народност; ние българите няма да протестираме, нито пък ще негодуваме. Нашата сила не е в боята, а — в самите нас: сръбската боя върху картата не може да ни измени, да ни направи сърби. Сърбите, сиромасите, като си знаят, че няма кьорав сърбин в Македония, ламтят за сянката, придържат се о боята. Понеже сръбското население в Македония съществува само във въображението на сръбските патриоти, техния аргумент се крепи на боята, на сянката. Като се премахне сянката — изчезват сърбите от Македония.*“ ***(Стоян Тачев, 2022, бел. авт.)***

Връщайки се на основната тема, нека разкажа отново един факт, който много пъти съм казвал по отношение на Руско-Турската освободителна война. А именно, за въпросното писмо до руския император Александър II Николаевич (Цар Освободител), написано от българския екзарх Антим I. В случая малката подробност, на която желая да обърнем внимание, е именно това, че инициатор за неговото написване е митрополит Методий Кусев.

По-конкретно, историческите сведения от този период са следните: през втората половина на 1876 г. Методий Кусев организира българското екзархийско пратеничество в Европа в състав Драган Цанков и Марко Балабанов. Освен това, той внася Екзархийския меморандум в императорските канцеларии на Австро-Унгария и на Русия. Именно тогава **Методий Кусев инициира написването на въпросното историческо писмо на екзарх Антим I до Санктпетербургския митрополит Исидор. След прочитането му, на гърба на листа, руският император Александър II собственоръчно пише, във вид на резолюция: "Да се освободи България."** Това става на 12 август 1876 година… и забележете, войната започва в първия удобен момент – още през април на следващата година.

Продължава в бр. 53.